Барвінок

7
1987

ISSN 0132-5930

Тамара ВЕРНИГОРОВА,
секретар ЦК ЛКСМ Молдавії

Цю легенду завжди розповідають гостям Молдавії.

...Колись давно-давно увірвалися на молдавську землю орди завойовників. Битви були жорстокі й нерівні. Зовсім мало залишилося захисників рідного краю. Та вони зачинилися в неприступній фортеці. Їх мучили голод і спрага. Вороги раділи. Але якось над фортецею пролітали журавлі з виноградними гронами у дзьобах. І зронили їх захисникам. Набравшись від винограду сили, патріоти кинулися у вирішальний бій і перемогли ворогів.

Може, саме тому в Молдавії майже на кожному кроці зустрічаються намальовані, вирізані з дерева чи карбовані журавлі з виноградними гронами.

Шанують і любовно вирощують у нас виноград. Його життєдайними соками ласують діти у різних куточках СРСР. А ще наша республіка пишається садами й баштанами, хлібними полями. За роки Радянської влади збудовано сотні заводів і фабрик, продукцію яких охоче купують десятки зарубіжних країн. І як не згадати, що потужну Молдавську ДРЕС, наприклад, споруджували представники 32 національностей нашої Батьківщини. Серед них — багато комсомольців.

У липні піонери і жовтенята обов'язково зустрінуться зі своїми вожатими і шефами, привітають їх з днем присвоєння комсомолові імені В. І. Леніна. Старші друзі розповідатимуть про свою працю, цікавитимуться, як школярі беруть участь у русі «Піонери — 12-й п'ятирічці» та у грі-подорожі «Жовтенята — по країні Жовтня».

Зараз у всіх школярів канікули. Та це не лише пора відпочинку. Діти поєднують його з корисними справами: вирощують кролів або збирають лікарські рослини, набувають знань, умінь та навичок у різноманітних гуртках та спортивних секціях. І, звичайно ж, охоче демонструють улюблене в Молдавії мистецтво пісні і танцю.

Барвінок

ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
Журнал нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР

ЯСКРАВІ ЗІРОЧКИ

у жовтенятській групі 3-Б класу СШ № 56 м. Кишинева

Дізнавшись про гостю з берегів Дніпра, молдавські третьокласники довго розпитували про справи ровесників з України, знайомили з життям своєї жовтенятської групи.

— Ми почали з походів на заводи міста,— розповідає командир зірочки Оленка Єршова.— Хотіли побачити, як працюють наші тата і мами. Зустрілися там з людьми різних національностей. Вони розповіли багато цікавого про республіки нашої Батьківщини. Ось подивіться наші щоденники.

Читаю записи про відвідування заводу «Електромашина». А діти вголос згадують, що кожної доби складальний цех випускає 1200 пральних машин.

— На уроках математики,— говорить учителька Тетяна Володимирівна Мірошник,— ми складаємо і розв'язуємо задачі.

— Підрахували, що 140 робітників достроково виконають п'ятирічку,— додав командир іншої зірочки Женя Панфіл.— Нам цікаво було і на заводі «Молдавгідромаш». Там випускають різні насоси.

— І добре працює мама нашої учениці Євгенія Федорівна Черап,— нагадала вчителька.

— А ще побували на консервному заводі, де працює мій тато,— мовила Оленка Єршова.

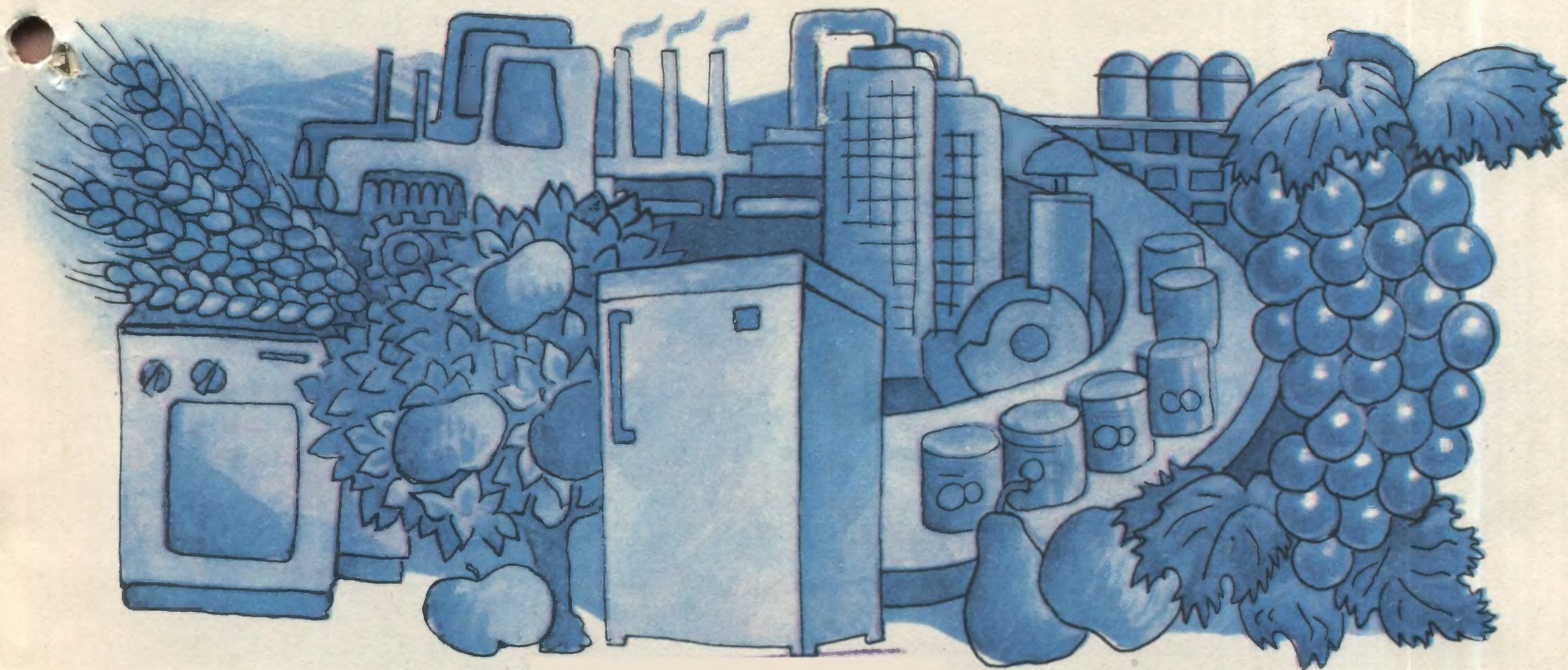
— Ми хочемо бути схожими на своїх батьків,— залунали голоси.

Потім учні розповідали про своє шефство над дитячим садком № 63. Вони відремонтували для малят сто книг. А для шестиліток самі виготовили аж 360 книжечок з малюнками і текстами. Допомагали їм майструвати шпаківні й годівнички, поставили для молодших друзів спектакль.

Я слухала, згадувала відвідини інших шкіл і думала: яскраво світяться зірочки молдавських жовтенят.

Марина СЛОВ'ЯНОВА

Малюнок І. КІВІНЕН

Георге ГЕОРГІУ

БУКВАР

Домівка Петруца та школа, в якій він навчається, розташовані поряд, тин у тин. А тому Петруц ніколи не запізнюється на уроки. Хоч якщо говорити про повернення зі школи, то тут він частенько запізнюється — коли на півгодини, а коли й на цілу годину чи більше, вже як випадає.

Однак сьогодні, диво-дивне, Петруц прибіг додому зразу ж після уроків. На подвір'ї перед ним став, наче з-під землі виріс, Куліце-молодший (Куліце-старший — то батько). Петруц від несподіванки зсунув картуз на потилицю і спитав якомога серйозніше:

— Мама дома?

— Пішла... Чи то в магазин, чи ще куди,— одказав малий.

— А знаєш, Куліце, яку оцінку я одержав сьогодні на уроці читання?— спитав Петруц.

Куліце лукаво поглянув на Петруца. Ще б пак не знати! Повинен знати! Якщо хоче схилити брата на свій бік, то має знати, яку оцінку той одержав на уроці читання.

Друкується скорочено.

— Знаю! — вихопився Куліце.— П'ятірку!

Петруц мало не розцілував його, але стримався й мовив з непідробним подивом:

— І справді п'ятірку! А звідки ти знаєш?

— Хіба я не чув, як ти читаєш?

Петруц засміявся і рушив до хати. Куліце подріботів слідом, час від часу шморгаючи носом та не наважуючись розпочати розмову. Дочекавшись, поки Петруц роздягнеться, він раптом бовкнув:

— А Костіке віддав своїй сестричці Лєнуці букваря...

Петруц глянув на нього всміхаючись:

— То й що?

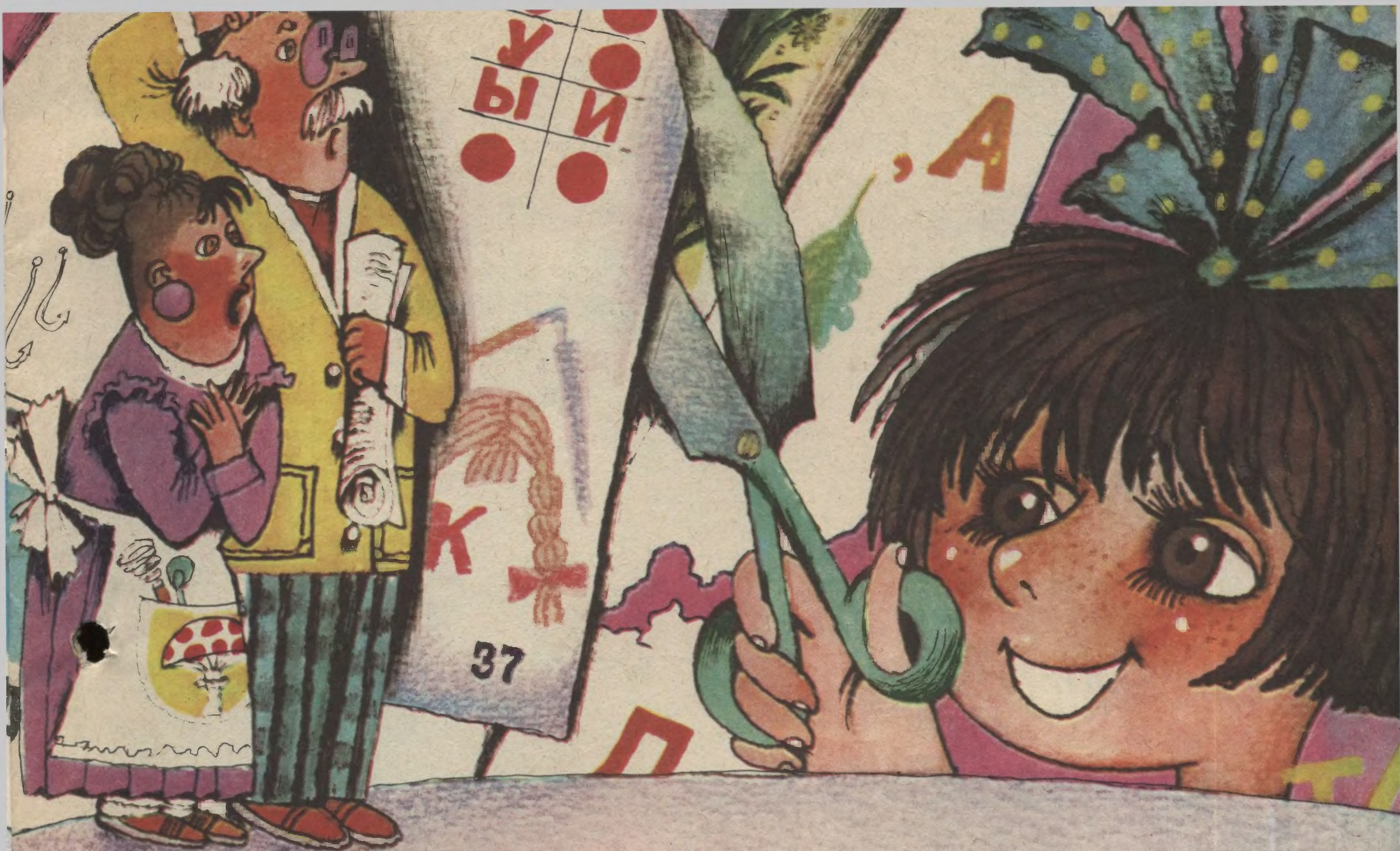
— Нічого... Оддав Лєнуці букваря...

— Вона хоче вивчити літери?

— Не знаю...

Куліце добре знав, що зробила Лєнуца з букварем Костіке, та не такий він простачок, щоб розказати. Але діло поверталося так, що він змушений був говорити далі:

— А тобі потрібний твій буквар?

— Мій?

Петруц трохи поміркував. А й справді, потрібний йому його буквар чи ні? Учителька в школі казала: «Це перша книжка у вашому житті. Вона навчила вас читати й розуміти слова. Бережіть її».

Куліце терпляче ждав, що скаже брат. А той видерся на стілець і дістав з полиці буквар.

— Якщо він тобі не потрібний, то віддай його мені...

— А що ти з ним робитимеш?

— Нічого.

— Скажеш навіщо — дам, не скажеш — не дам,— одрубав Петруц.

Куліце-молодший зітхнув. Нічого не вдієш, треба казати.

— Буду з ним гратися,— промовив він.— Як Лєнуца... Вона повирізала з нього картинки і грається ними...

— То ти теж хочеш повирізати картинки?

— Угу! Вони гарні...

Петруц обурився. Де таке чувано — порізати книжку, його буквар! Книжку, яка навчила його читати і писати. Петруц повернувся до брата і сердито мовив:

— Іди собі! Я не дам тобі букваря! Це не іграшка...

Куліце-молодший мовчки подався до дверей. На порозі обернувся й ущипливо кинув:

— Пхе, не даєш, то й не треба! Бережеш, начебто маєш з нього змайструвати ракету.

— Моє діло, що захочу, те й змайструю! А от ти без букваря нічого не змайструєш і не зумієш прочитати жодного слова.

Задоволений, що зумів гідно посперечатися з Петруцом, Куліце пішов, навіть не причинивши за собою дверей. Посеред двору зупинився мов укопаний. А може, не треба було сваритися з старшим братом? Може, краще... Така гарна книжка...

— Петруц, слухай-но, Петруц! — загукав Куліце-молодший примирливо й побіг назад у хату.— А ти навчиш мене читати, навчиш? Як ти, на п'ятірку?

Переклала з молдавської М. СЛОВ'ЯНОВА

Малюнок Т. ЮРЧЕНКО

Васіле РОМАНЧУК

БАТЬКІВЩИНА

Хто таке, скажіте, бачив,
Де таке бувало,
Щоб маленьке пташенятко
Маму зневажало?

Хто, скажіте, слухав пісню —
Ту,
Що загубила
Свій народ,
Який давав їй
І красу і силу?

Хто, скажіте, бачив землю
Кращу і щедрішу
За оцю, що в спадок маєм,—
Чи знайти милішу?!

Аркадіє СУЧЕВЯНУ

КОНИК

В хлібне поле навпростець
Вийшов коник-стрибунець.

В нього крок — легкий стрибок
З колоска на колосок.

Уколов раптово ніжку,
Зупинився на обніжку.

Колосок у ногу коле,
Ну кричати на все поле,

Стрибунців давай скликати:
«Хліб дозрів!.. Ставайте жати!..»

Григоре ВІЄРУ

ДОБРИЙ РАНОК!

Вранці рано, на світанні,
У рожевому тумані
Птахи голос подають.
Люди добрі устають.
Добрий ранок, добрий ранок!

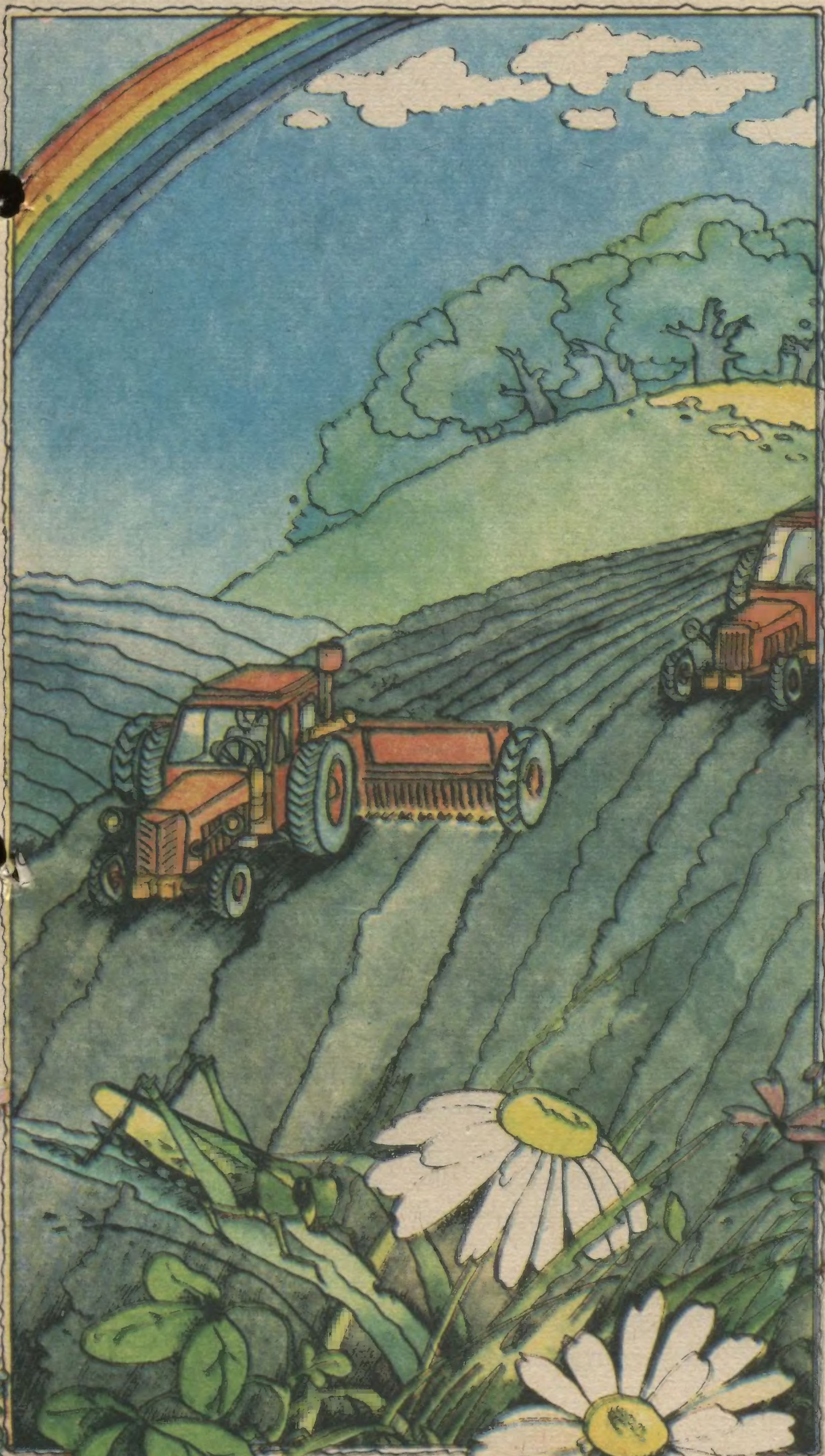
Деревце росою вмилось,
Під віконцем зупинилось,
В шибку стукає мені:
— Ти прокинувся чи ні?
Добрий ранок, добрий ранок!

З молдавської.
Переклади П. ЗАСЕНКА

Дорога редакціє!
Мені дуже сподобався ваш журнал. Красивий, барвистий. Я тільки почала його передплачувати. Хочеться більше довідатися про Івана Франка, Лесю Українку, прочитати більше віршів Тараса Шевченка. З нетерпінням чекаю нових «Барвінкових скарбничок».

Жанна ЄРМИЛОВА, м. Тула

Максим РИЛЬСЬКИЙ

ЗАСІВНА ПІСНЯ

Розлягайся, скибо чорна,
Сійся, зерно, і рости!
Наша сила необорна
В далечінь кладе мости.

Гей, до заходу від сходу
На росистий ранній сад
Розливай погожу воду,
Молода Країно Рад!

Всі, у кого серце вірне
Сонцю нашої весни,
Сійте зерно, гей! добірне
В нерозмежені лани!

Хай потужна хвиля ллється,
Не вертаючись назад,
Хай уся земля назветься:
Молода Країна Рад.

1932

* * *

Свіжа зелень розгойдалась,
Розгулялась, поплила.
Перші краплі засміялись
До голодного зела.

Голуби летять у сховок,
І в тіснім голубнику
Ряд округлих їх головок —
Як намисто на разку.

1926

Малюнок І. КОЖЕМ'ЯКІНОЇ

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

Літо, повне скарбів

Повість*

— Розумієте, дядю, це моя таємниця. Давайте я вам її не казатиму, добре? — просить Славко.

— А знаєш, у мене в дитинстві також були таємниці, — несподівано каже дядько. — Хочеш, розповім? Не бійся, я не вимагатиму, щоб ти за це виказав мені свою.

Славко якусь мить вагається, а тоді каже:

— Розкажіть.

— Так от. Я в дитинстві скрізь шукав скарби.

— Скарби?

— Так. Бо від старих людей наслухався легенд. Вони розповідали, що колись дуже-дуже давно тут жили і воювали з ворогами племена скіфів. Одбиті у ворога коштовні речі вони прикопували в землю, а потім, гляди, до них уже й не поверталися. Хто поліг у бою, хто забув про ті коштовності — отак вони і лишалися в землі. Саме їх я й шукав.

Під лісосмугою загурчала вантажівка, завернула до баштану.

— Приїхали по кавуни, — сказав сторож. — А то розповів би тобі ще й легенди. Якщо захочеш послухати — приходь. Та й кавунами почастую. Прийдеш?

— Прийду, — обіцяє Славко, бо хіба ж може він не прийти? І легенди йому хочеться почути, і кавуни смачні. «Або зірки, або скарби я повинен знайти», — вирішує він.

ЯСЯ

Вона з'явилася зовсім несподівано того ранку, коли Славко сидів на шовковиці за хатою і обмірковував, де ж найлегше познаходити зірки.

Він почув, що бабуся гукає його. Неохоче зліз з дерева і пішов у двір. На ослоні сиділи бабуся і незнайома тітка. Вона пригостила Славка цукерками, а бабуся сказала:

— Славку, познайомся з дівчинкою.

Хлопець озирнувся довкола, але ніякої дівчинки не побачив.

— Де ж вона? Ясю! — сполошилася тітка.

— Я тут! — почувся з городу тоненький голосок, а потім із гущавини кукурудзи показалась і дівчинка. Подивилася на Славка й запитала: — Ти хто? Ти тут живеш?

* *Продовження. Початок у № 6, 1987 рік.*

Славко розгубився спочатку, бо не сподівався, що дівчинка така смілива. А тоді відповів:

— Славко.

— А я Яся.

— Ти, Славчику, повинен наглядати за Ясею. Ти ж старший,— сказала бабуся.— І гратися з нею.

— Добре,— слухняно мовив Славко, але зітхнув, бо відразу зрозумів, що Яся заважатиме йому шукати зірки. Мабуть, ходитиме за ним назирці, як тінь. А як дізнається про його таємницю, то всім роздзвонить. Дівчата ж не вміють мовчати. Їм тільки з ляльками гратися. Зорі — це чоловіча справа. Дівчиськам вони ні до чого.

— А в що ти граєшся?— запитала Яся.

«Почалося»,— подумав Славко і дуже серйозно відповів:

— Ніколи мені гратися. Допомагаю по господарству. Скрізь потрібні чоловічі руки.

Яся з повагою подивилася на нього.

— Ти молодець — працьовитий.

Ти ба! Говорить, як доросла. Ой, набереться він з нею клопоту, чує його серце!

— Давай гратися разом, коли переробиш усю свою роботу,— попросила Яся.

— Не знаю...— невпевнено почав Славко.— Роботи в мене багато... За день не переробиш...

— Це вже ти перебільшуєш, Славчику,— з м'яким докором мовила бабуся.— Можна подумати, що тобі справді ніколи вгору глянути! Ось візьми і покажи Ясі село. Добре?

— Добре,— мляво відказав Славко.— Покажу...

Ясі подобалося все: і сади, і ліс, і річка, і поля, і курява на шляху, і навіть сусідчина коза Хвеся зі скрипучим голосом та білою борідкою.

Даремно Славко боявся, що Яся йому заважатиме. Вона, як на те, виявилася смирною дівчинкою. Такою смирною, що він навіть знову трохи розгубився.

Якось під вечір Славко дістав свою карту і почав її вивчати. Він ще не шукав зірок на моріжку...

Отже, лопату на плече — і гайда. До зірок.

У хвіртці його перепинив Ясин голос.

— Славку, ти куди?

Стояла біля Хвесі і годувала її листям акації. Коза аж очі примружила від задоволення.

— Іду в своїх справах,— сухо сказав Славко.

— А мені можна з тобою?

— Ні, такі справи не для дівчат.

— Жаль,— тихим голосом сказала Яся.

— У тебе свої ігри, в мене свої. Шукай собі дівчат. Зрозуміла?

— Зрозуміла...— Голос Ясі затремтів, а на очі набігли сльози.

— І не завдавай мені мороки! Я ж тобі не нянька.

Яся відвернулася й мовчала. А Хвеся подивилась на Славка, потім сердито затрясла борідкою і мекнула на всю вулицю, що й луна розляглася.

Славко вже пошкодував, що нагримав на Ясю. Можна було сказати їй якось спокійніше. Або прошмигнути непомітно городами, щоб вона не бачила.

Яся повернулася і пішла вулицею.

Славко дивився їй услід і раптом несподівано для себе гукнув:

— Стривай!

Яся оглянулась.

— Знаєш що,— сказав Славко,— я тебе візьму з собою, але така умова...

— Яка?

— Ти нікому не розкажеш, що я роблю, бо це — велика таємниця...

— Таємниця...— повторила дівчинка.

— І не розпитуй мене, що й до чого. Домовилися?

— Домовилися,— сказала Яся і витерла сльози.

Славкові од того навіть на душі полегшало. Не хотілося йому, щоб Яся через нього плакала. Але й утаємничувати в свої справи теж не хотілося...

Славко ступає по-дорослому широко. Яся встигає за ним майже підтюпцем.

Зусібіч одкритий сонцю моріжок лежить зеленим островом поміж лісом і полями. По ньому розсипалася колгоспна череда.

Славко витирає з лоба піт і каже:

— Ось тут наша робота.

Яся щось хоче запитати, але відразу пригадує умову і прикушує язик.

Важко хекаючи, Славко копає, Яся руками вигортає землю.

— Гарна буде криничка,— вигукує вона.

— Яка криничка?— не розуміє Славко.

— А оця,— показує Яся на яму.— Ми ж копаємо криничку.

— Ні, не криничку,— усміхається Славко.— Ми шукаємо зірки.

— Зірки?

— Зірки.

І Славко розповідає дівчинці свій таємничий план. Яся слухає уважно, ні разу його не перебила. Оце новина! Оце справа!

Пече сонце. Пастухи женуть череду на обід. Яся дістає з ями великого камінця і притуляє до щоки.

— Холодний,— каже розчаровано.— Не зірка.

Славко пояснив їй, що зірка повинна бути гарячою. Та, може, вона в землі охолоджується? Стає теплою? Але теплий камінь ніяк не потрапляє їм до рук.

І де їх шукати, ті зірки?

Падають — і немов крізь землю провалюються.

Увечері вони сидять на баштані. Над полями висить тепла тиша. Лише здалеку, від річки, ледь чутно долинає жаб'яче кумкання.

Сторож розрізає здоровенного кавуна. У кожного в руках опиняється така скибка, яку навіть важко втримати в руках. Кавун солодкий, як мед, сам тане в роті.

— То як твоя таємниця? Все копаєш, хлопче? — запитує сторож.— Отак і я малим копав. Стільки землі перекидав, а до скарбів так і не докопався.

— Може, ви не там шукали? — запитує Славко.

— Хтозна,— відказує сторож.— Але дуже цікаво було шукати. Досі все те пам'ятається, наче хороша книга.

Славкові так уже й кортить розповісти дядькові про зірки. Але утримується і лиш запитує байдужісіньким тоном:

— А ви зірок ніколи не шукали?

— Зірок? Де їх шукати? — спочатку не розуміє сторож.

Яся здивована: невже Славко викаже таємницю? Злякано дивиться на нього.

— Вони ж падають на землю і десь лежать...— починає пояснювати Славко.

— А-а, метеорити! — каже дядько.— Вони ж майже всі згорають, поки падають. Ти, як підростеш, усе це вивчатимеш у школі. А знайти метеорит нелегко. І од звичайного каменя відрізнити його важко.

Славко розчарований. Невже край усім його надіям? А він так сподівався знайти зірки, що падають з неба.

Вже й кавун йому не смакує. Похнюпивши голову, прощається з дядьком.

— Приходь завтра, розкажу тобі про скарби,— каже сторож.

Яся йде слідом за Славком і втішає його:

— А може, вони не всі встигають згоріти... Одні зірки падають швидко, а інші помалу... Може, ті, що падають швидко, зовсім не горять і спокійнісінько десь чекають нас...

— Не чекають,— сумно каже Славко.— Я вже зрозумів, що не чекають.

— Давай краще скарби шукатимемо,— раптом пропонує Яся.— От їх ми знайдемо. Дядько ж казав, що стародавні люди ховали скарби в могилах. Він їх не знайшов — значить, вони там і досі лежать!

Славко аж спинився. Справді, як він міг забути про скарби?

— Тільки — сувора таємниця,— попереджає Ясю.— Нікому про це ні слова. Домовилися?

— Домовилися,— врочисто обіцяє Яся.

(Закінчення в наступному номері)

Малюнки О. КОРКІЩЕНКО

Анатолій РАДУТНИЙ

Чарівний міст

Оповідання-головоломка

Третьокласник Костя часто канючив у батьків гроші. Скільки не випросить, йому все мало.

Якось навесні він повертався зі школи. У погоди був чудовий настрій. Пригрівало сонце. На набережній щойно почали цвісти абрикоси. По Дніпру пропливали останні крижини, на яких каталися всюдисущі ворони. Костя дивився на ворон, а думав про своє: «Ось у мене в кишені дзенькають кілька монет. Якби вони кожні п'ять хвилин подвоювалися, я б тоді...»

Не встиг він задумати своє бажання, як перед ним з'явився чарівник.

— Що ж,— сказав,— якщо хочеш, я тобі допоможу. Бачиш цей міст через річку?

— Бачу...— розгублено промимрив Костя.

— А плавати вмієш?

— Вмію.

— Напевно, і в математиці плаваєш?— посміхнувся чарівник.

— Як це?— не зрозумів Костя.

— Гаразд, потім зрозумієш. Отже, так: зараз цей міст стане чарівним. Як тільки ти перейдеш через нього, у тебе в кишені буде вдвічі більше грошей, ніж є зараз. А повернешся назад — знову буде вдвічі більше, ніж було. І так повторюватиметься після кожного переходу. Тільки одна умова: за цю добру пораду ти щоразу, перейшовши міст, віддаватимеш мені 24 копійки. Інакше нічого не вийде.

— Ну що ж,— сказав Костя,— якщо гроші увесь час будуть подвоюватися, то я згоден.

Перейшов Костя через міст перший раз, порахував гроші... Що за чудеса? Справді, грошей стало вдвічі більше. Віддав він 24 копійки чарівникові і перейшов через міст удруге. Знову стало вдвічі більше, ніж перед цим. Відрахував він 24 копійки чарівникові і перейшов через міст втретє. Грошей стало знову вдвічі більше. Та тільки ж виявилося їх рівно 24 копійки, які за домовленістю він мав віддати чарівникові. Віддав їх Костя і залишився без копійки.

— Бачиш, друже, до чого призводить жадібність?! Невже ти хотів розбагатіти за мій рахунок?— зареготав чарівник і зник так само раптово, як і з'явився.

Костя спершу розгубився, та потім намацав у кишені свої копійки і заспокоївся: «Ніяких чудес немає. Це я все нафантазував».

Дивним залишалося лише одне: тепер йому і справді стало зрозуміло, що означає плавати в математиці.

Друзі! Якщо ви не плаваєте в математиці, спробуйте відповісти на запитання: скільки грошей було в кишені третьокласника?

Петро ПЕРЕБИЙНІС,
лауреат Республіканської комсомольської премії імені М. Островського

ПОКЛИК

Було їх мало в ті далекі дні,
Було їм важко — крізь вогонь і камінь.
Та йшли за ними хлопчаки міцні,
Йшли комсомольці за більшовиками.

Отак разом, на відстані руки
Ідуть: білоголові, чорноброві.
І їхні нерозстріляні квитки
Освячені побратаною кров'ю.

Мільйони їх ідуть у день новий:
Гримить відлуння на космічній трасі.
На більшовицький поклик бойовий
Встають рішуче хлопчаки вихрасті.

Малюнки О. ПРАХОВОЇ

КОСОВИЦЯ

Гриміла далеко
Гроза стоголоса.
Косила веселка
Хмарини в покоси.

Бриніло невпинно
Відточене лезо,
Останні хмарини
Скосило і щезло.

Дивилося косо
Вже сонце на прузі.
Сушились покоси
На синьому лузі.

СОНЯХОВИЙ ДЕНЬ

Соняшники, соняхи розкішні —
На городі нашому.
Невідомі всесвіти розквітли
Золотими хащами.

Соняшники, соняшні сузір'я,
Молоді галактики...
Кружеляють зорі недозрілі,
Чути посвист ластівки.

Дзуменіє джмеликом безсонним
Соняхове літечко.
Зігріває соняшне осоння.
Ой веселий світечку!

Розсипають соняхи над полем
Золотисте борошно.
Як багато соняхів навколо,
Як на світі соняшно!

ПОВЕРТАЮТЬ ВЕСЕЛИКИ

Ой, радіє веселочка,
Перлинами грає.
Повертають веселики
До рідного краю.

Веселіють журавлики,
Курличуть високо,
Наче білі кораблики
У синіх потоках.

Веселкові веселики
В дорозі пристали,
Вигрібають весельцями
У небі розталім.

Повертають веселики
До рідного краю,
А весела веселочка
З Дніпром розмовляє.

А веселка журавликам
На щастя ворожить —
Висипає коралики
На їхній дорозі.

Є в Центральній Америці невелика країна Нікарагуа. У липні 1979 року її народ повалив уряд кривавого президента Анастасіо Сомоси. Серед керівників народної революції був і Томас БОРХЕ, який ще тринадцятилітнім вступив у боротьбу за щастя пригноблених людей. Після революції він став міністром Республіки Нікарагуа.

Народ цієї країни береже пам'ять про тих, хто загинув у битвах із сомосівцями. Серед юних підпільників був і десятилітній Луїс Альфонсо Веласкес Флорес. Він загинув у бою за кілька місяців до перемоги. Його іменем названо сандіністську дитячу організацію Нікарагуа і великий парк у столиці — Манагуа.

Коли український письменник Юрій Покальчук побував у Нікарагуа, Томас БОРХЕ розповів йому про історію нікарагуанської революції. А ще — оцю казку.

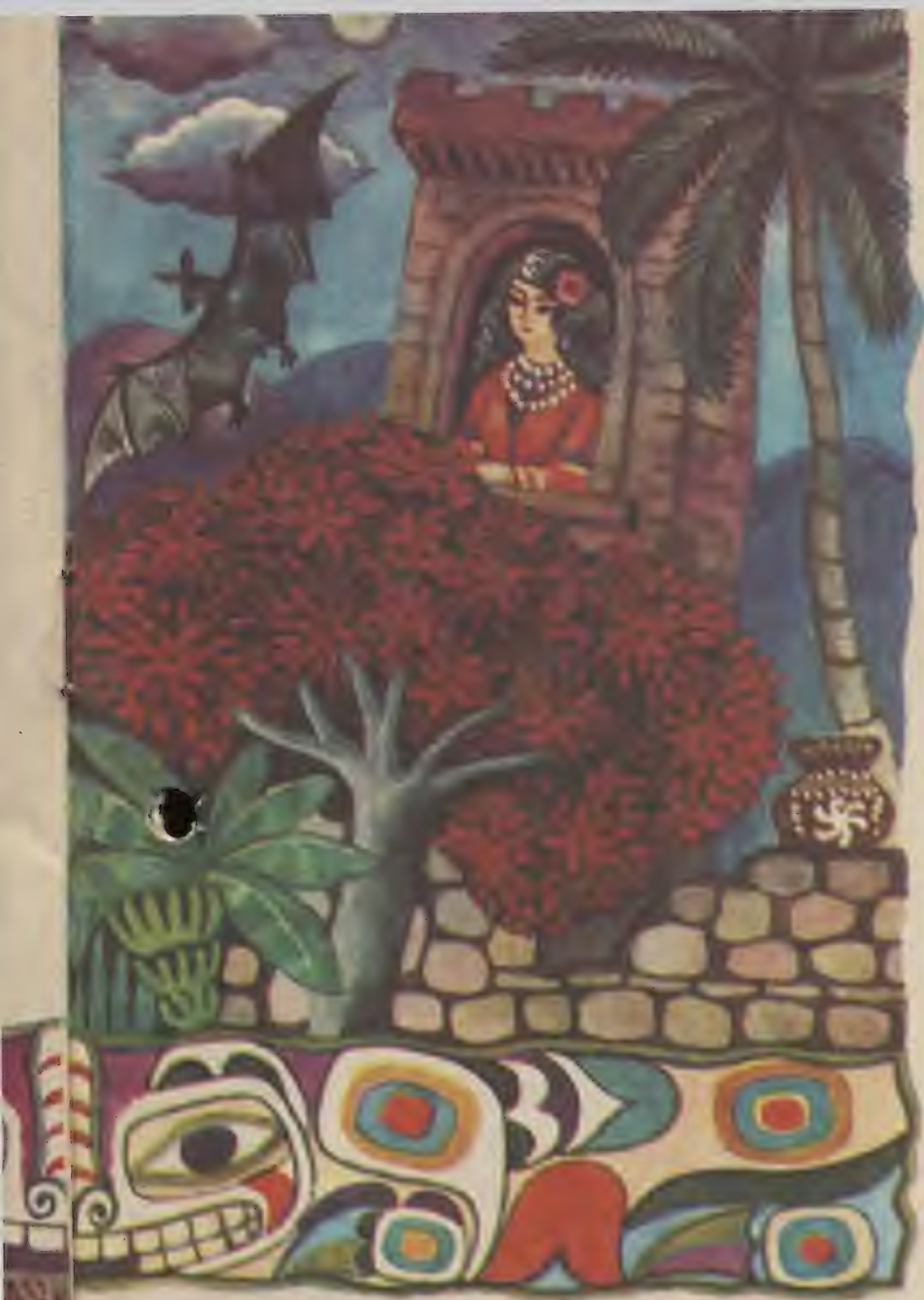
ХУАН БЕЗСТРАШНИЙ

Ви чули коли про країну Маїсгальпу? Ні? Тоді послухайте.

Земля там була щедра і родюча, багата на корисні копалини. Люди обробляли землю, співали пісень, ловили рибу, милувалися хмаринами і зірками у чистому небі. Народом правив мудрий і справедливий вождь. Та настала пора, і він помер. Його донька Сакуанхоче, дівчина надзвичайної вроди, з великими, схожими на озера, очима, дуже журилася, лишившись без батька.

А в сусідній країні жив велетень на ім'я Поганий Цап. Він тільки й мріяв, щоб завоювати Маїсгальпу і заволодіти красунею Сакуанхоче. Та не так легко було завоювати Маїсгальпу, бо її захищали великі моря, високі гори і мужній самовідданий народ. Існувала лише одна таємна стежка, по якій Поганий Цап міг би пробратися до країни. Але де та стежка — хтозна. Поганий Цап ніяк не міг її знайти.

На біду, в Маїсгальпі жив Сатанасіо. Це була підла й пихата людина. Сатанасіо не любив дітей, зневажав книги, ненавидів поезію і красу, не поважав нікого, крім себе самого, і мріяв обернути мешканців країни Маїсгальпи на рабів.

Одного дня Сатанасіо подався в країну, де мешкав Поганий Цап, і запропонував злому велетневі свої послуги: він готовий стати уповноваженим Поганого Цапа в Маїсгальпі. Зрадник виказав Поганому Цапові таємну стежку.

Поганий Цап дістався до Маїсгальпи, поневолив країну, обернув її народ на рабів, а красуню Сакуанхоче замкнув у темницю. Уся Маїсгальпа повинна була працювати на велетня Поганого Цапа та на підлого і пихатого Сатанасіо.

Для того, щоб зрадник тримав у покорі народ, Поганий Цап подарував йому пляшку з чародійним порошком. Щоразу, коли Маїсгальпа повставала, намагаючись визволити красуню Сакуанхоче, Сатанасіо відкорковував пляшку, висипáв порошок, і люди немовби сліпли, ніби їх огортало хмарами. Тоді гвардійці Сатанасіо виходили карати людей. Тих, кого вони вважали ватажками народного повстання, одразу ж вбивали. Постійно зрадник посилав Поганому Цапові усе найкраще, здобуте важкою працею народу: бавовну, каву, маїс, золото...

Ще був у Маїсгальпі хлопчик. Прозвали його Хуан Безстрашний, бо він нікого не боявся. Він потайки пробирався у зáмок до красуні Сакуанхоче, читав їй вірші чи казав добрі слова, щоб трохи її підтримати.

Хуан Безстрашний поклав собі перемогти Сатанасіо, визволити країну від Поганого Цапа і дати волю Сакуанхоче. Коли б лишень знати таємницю того порошку!..

Якось Хуан Безстрашний прочув, що десь далеко в горах живе сивобородий дід-мудрець, який з давніх-давен читає книги і вміє дошукатися відповіді на найважчі питання. Недовго думавши, хлопчик пішов у гори. Блукав-блукав та й доблукав нарешті до дідової хатини. Заходився Хуан Безстрашний розпитувати мудреця про чародійний порошок і довідався, як можна перетворити його з хмар на світло. Авжеж, головне — треба навчитися організовано боротися проти тирана.

Хуан Безстрашний повернувся назад і став організовувати народ на повстання. Він пояснював людям, що велетень Поганий Цап — їхній ворог, а хмари, які застують усе навкруг і не дають їм нічого бачити, не що інше як чародійний порошок...

І от помалу темрява почала спадати. Хмари розвіювалися, і всюди світлішало.

Сатанасіо разом зі своїми гвардійцями втік до таємної печери, яка про всяк випадок була для них знайдена. Зрадник сподівався, що там його мине кара. Але народні месники захопили печеру, подолали гвардійців Сатанасіо і покарали їх.

Батьківщина Хуана Безстрашного Маїсгальпа перетворилася звідтоді на Країну Світла, яку видно з усіх усюд. Бо це Країна Свободи, Справедливості, Мужності.

Велетень Поганий Цап, побачивши світло Маїсгальпи, аж знавіснів. Либонь, він не знав одного: Хуан Безстрашний довідався таємницю чародійного порошку, і вже ніщо в світі не спроможне загасити світло в душі народу.

Переповів з іспанської
Ю. ПОКАЛЬЧУК
*Малюнки **Л. МІТЧЕНКО***

До стор. 12—13

Відповідь: 21 копійка. Головоломка розв'язується легко. Треба лише врахувати, що після третього переходу мосту у Кості виявилося 24 копійки, і він повинен був їх віддати.

Рудольф КУЧЕРЕНКО

РІДНІ МАЯКИ

Риболови припізнились,
З моря поночі ішли.
Вікна з берега світились,
Риболовам помогли.

Бо миліш нема нічого
Для завзятих рибаків
Опріч вогника нічного
З рідних вікон-маяків.

НЕБЕСНИЙ РИБОЛОВ

Летить над морем
Вертоліт,
Веде розвідницький
Політ.
Помітив рибу
В глибині —
На сейнер линуть
Позивні:
— В квадраті тридцять
Косяки!
Тож поспішайте,
Рибаки!..—
А капітан:
— Іду на лов!
Привіт,
Небесний риболов!

Переклав з російської
О. ПАРХОМЕНКО

АЗОВСЬКЕ МОРЕ

Кажуть,
Море Азовське
Неначебто сиве.
А воно, коли глянути,—
Синє на диво!
Коло берега
Мініться синь,
Ще синіша
Морська далечінь.
Літній вечір
На теплий прибій
Опадає такий голубий!
Я на море Азовське
Дивлюся щоденно,
Тому й очі
Азовського кольору в мене!

Малюнок Л. ХАРЛАМПІЄВА

Первоцвіт

Таня ХАРЧЕНКО навчається в третьому класі СШ № 6 м. Києва. Вона знає багато народних казок і пісень, грає на скрипці, відвідує літературне об'єднання школярів «Первоцвіт» при редакції журналу «Барвінок». Нещодавно вона прочитала нам вірші й казку, які ми пропонуємо читачам журналу.

Напишіть, юні друзі, про враження від прочитаного і надсилайте до «Первоцвіту» свої твори.

Анатолій КАЧАН, письменник

ЛІС ЗАЗЕЛЕНІВ

Ліс зазеленів,
Жайворон співає.
Пролісок зацвів,
Сонечко сіяє.

Співай, жайворе, співай
Пісеньку свою.
Розцвітай, проліску, розцвітай
В зеленім гаю.

Хай буде радість на землі,
Весна кругом, весна.
Курличуть в небі журавлі,
Радіє далина.

СМЕТАННЕ ЦАРСТВО

Туман, туман, як сметана. Горобець котику сказав: «Ой коте, коте, там так багато сметани». Котик побіг. А поросятко побачило і каже: «Котик втопився в сметані». Прибігли всі до туману і почали кричати, що це сметанне царство. Якраз у тумані-сметані бродив вовк. Вони наткнулися на вовка. І тоді ноги на плечі й ну втікати. А потім розповіли всім, що були в сметанному царстві.

У СОВИ ВСЕ НЕ ТАК

Вночі вона літає,
А вдень в дуплі дрімає.
Вночі далеко бачить,
А вдень — сліпа неначе.

* * *

Прошуміли, прошуміли
Верби жовтокрилі —
Це птахи над нами
У вирій полетіли.

* * *

Метелиця, метелиця
Дороги всі завіяла.
А може, це метелики
Злетілися до Києва?

Юні художники — вихованці Ірини Ігорівни Лаптєвої, яка керує студією при Будинку культури Київського трамвайно-тролейбусного управління, прочитали Тетянчині віршики та казочку і...

Наталя Тимошенко намалювала зелений ліс, з вирію повертаються журавлі. А Віка Луинькова зробила аж чотири ілюстрації до творів «У сови все не так», «Метелиця», «Сметанне царство». Богданка Бондар також проілюструвала «У сови все не так» і казочку. Бачите, як горобчик розповідає котикові новину. А котик охочий до сметани. Думав нею поласувати зі своїм другом поросятком, та ледве втекли від вовчиська, який ховався у тумані.

З Барвінком на пісенне поле

Якось Барвінок задумався: з чого починається пісня? Про витоки річок він знає. Як настає літо, як зав'язується дружба — теж відомо. А пісня?

Задзвонив телефон.

— Добрий день, Барвінку! Чи не хотів би ти погостювати у пісні?

— Залюбки! — зрадів Барвінок.— А куди їхати?

— У Чернівці, на перше республіканське дитяче фольклорне свято...

Коли Барвінок завітав на відкриття свята до Чернівецького музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської, зал був уже повний дітей, прибраних у стрічки-віночки, сорочки вишивані,— справжнісінький квітник!

— Звідки ви, такі гарні? — замилувався Барвінок.

— З усієї України! Тут понад п'ятсот юних артистів, які вийшли переможцями в обласних оглядах...

Барвінок ще щось хотів запитати, але тут на сцену піднялися члени журі та почесні гості свята — відомі артисти, музиканти, збирачі фольклору.

— Дорогі діти, у цьому театрі сорок шість років тому я робив перші кроки в пізнанні мистецтва,— мовив відомий співак Герой Соціалістичної Праці Дмитро Гнатюк.— Я був тоді таким же, як ви, юним і закоханим у народну пісню. І дуже хочу, щоб і ваша пісня славила рідну землю, збагачувала мистецтво рідного народу.

«Он як,— подумав Барвінок.— То, може, і з співанок цього свята виросте пісня, що облетить увесь світ?»

А співанки, танці були справді пречудові. Концерт на відкриття свята підготували юні знавці фольклору Чернівецької області. І тепер гостей зачаровували троїсті музики, старовинні танці «Русим», «Голубар», «Походинки», молдавські «Коаса», «Хора веке», російські хороводи...

Дуже сподобався Барвінкові вихід чабанів на полонину, інсценований дітьми, та, мабуть, понад усе захопила Маланка з Козами та Ведмедями, з барвистими молдавськими Кіньми, з ново-

річними посіваннями. Які тільки танці, обряди, пісні привезли юні артисти! Вони показали і купальські свята, і веснянки, і дитячі ігри, і веселі щедрування.

— Де ви всього цього навчились? — дивувався Барвінок.

— У підготовчій групі ансамблю «Пролісок», — пояснив Миколка Кір, який разом з друзями приїхав з Самбора, що на Львівщині.

— А нас навчає учитель музики Олександр Алексєєнко, — розповіли Віта Садова і Наталя Курносова з ансамблю «Веселка» Новомиколаївської школи Запорізької області. — Ми всім класом і співаємо, і танцюємо, і на сопілках граємо!

— Дружний у вас клас, — похвалив Барвінок.

Діти оповідали, що вони самі записують від людей призабуті пісні. І про костюми дбають, адже знати, як люди раніше одягалися, як прикрашали своє вбрання, також цікаво.

Влаштували діти і ярмарок миру, виставку декоративних виробів. Барвінок так нею захопився, що ледь не спізнився на зустріч з майстрами мистецтв. А шкода було б, якби пропустив її. Голова журі, керівник народного хору імені Г. Верьовки Анатолій Авдієвський розповідав такі цікаві речі! Виявляється, цей відомий у всьому світі хор створили у роки війни, у щойно визволеному Харкові. Хліба не вистачало, житла не було, а люди перш за все хотіли мати пісню, бо вона і надію вселяла, і примушувала вірити, мріяти, жити. Ось яка сила у пісні!

Після останнього концерту, коли естафету свята — заквітчану смерічку — буковинські аматори передали полтавцям, Барвінок сказав:

— Неодмінно поїду в Полтаву. Бо кожна зустріч з піснею — це справжнє свято дружби.

З Барвінком подорожувала
Зірка МЕНЗАТЮК

Малюнок Е. ОРРО

БАРВІНОК

Головний редактор
В. В. Моруга

Редколегія
А. І. Давидов
М. М. Ємельянов
О. Д. Іваненко
В. І. Кава
А. Л. Качан
Л. І. Козій
(відповідальний секретар)
В. О. Момот
В. Я. Неділько
Д. В. Павличко
О. І. Пархоменко
Т. В. Полякова
Н. І. Сподаренко
Б. Й. Чалий

Художній редактор
В. М. Кущ
Технічний редактор
М. К. Акопова
Коректор
С. І. Гайдук

Макет В. Березового
На обкладинці малюнок
О. Ярохановоі

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються.
Здано до набору 23.04.87. Підписано до друку 28.05.87. Формат видання $60 \times 90^1/_8$. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Умовн. фарб.-відб. 12,0. Обліково-видавн. арк. 3,41. Тираж 349000 Зам. 7-129.

Адреса редакції: 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.
Київ, ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь».
Поліграфкомбінат ЦК ЛКСМУ «Молодь».
252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44.

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).
Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно.

Адрес редакции: 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.

Киев, ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь».
Полиграфкомбинат ЦК ЛКСМУ «Молодь».
252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44.

Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад».

20 к.

Індекс 74022

Р И Б А Л К А

Діти!

На малюнку внизу ви бачите риб, які, за словами Федька, попадалися йому на вудочку. Впишіть їхні назви в клітинки кросворда і водночас перевірте, чи Федько, бува, нічого не переплутав.

На попереднє завдання відповіді такі: компас показує на схід. Значить, був ранок. Отже, Федько карту зорієнтував неправильно: у нього захід «дивиться» на схід. А в ребусах зашифровані слова «Карпати» й «Ужгород».

ВАШ БАРВІНОК

